

WOLF - Psykisk arbetsbelastning och indikatorer för kronisk hjärt- och kärlsjukdom - WOLFF-AO

SND-ID: snd0847-3.

Ingår i samling hos SND: [Swedish Cohort Consortium \(Cohorts.se\)](http://Cohorts.se)

Skapare/primärforskare

Hugo Westerlund - Stockholms universitet, Stressforskningsinstitutet

Torbjörn Åkerstedt - Institutet för psykosocial medicin

Lars Alfredsson - Karolinska Institutet, Institutet för miljömedicin

Peter Westerholm - Arbetslivsinstitutet, Enheten för arbetshälsa

Anders Knutsson - Mittuniversitetet, Avdelningen för hälsovetenskap

Göran Fahlén - Mittuniversitetet, Avdelningen för hälsovetenskap

Hans Goine - Mittuniversitetet, Avdelningen för hälsovetenskap

Maria Nordin - Umeå universitet, Enheten för yrkes- och miljömedicin, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin

Bernt Karlsson - Umeå universitet, Enheten för yrkes- och miljömedicin, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin

Eleonor Fransson - Karolinska Institutet, Institutet för miljömedicin

Töres Theorell - Institutet för psykosocial medicin

Forskningshuvudman

Stockholms universitet

Beskrivning

WOLF är paraplybenämningen på ett FoU-program som har en historik i ett projekt WOLF-Stockholm (Work-Lipids-Fibrinogen) som inleddes i Stockholm 1993 som ett samarbetsprojekt mellan dåvarande Arbetsmiljöinstitutet, Karolinska Institutet, Institutet för Miljömedicin (IMM), Karolinska Institutet, Institutet för Psykosocial Miljömedicin (IPM) och Karolinska Institutet, Socialmedicinska Institutionen i Sundbyberg.

WOLF utgör ett samarbetsprogram med de ingående delprojekten WOLF-Stockholm, WOLF-Norrland och WOLF-F (Arbetsorganisationens och psykosociala belastningsfaktorerers betydelse för stressrelaterad ohälsa, en femårsuppföljning av WOLF-Norrland).

Huvudfrågeställning/Inriktning: Psykisk arbetsbelastning (stress) och indikatorer för kronisk hjärt- och kärlsjukdom. Denna ursprungliga och övergripande programidé har utvecklats och preciserats i delprojekten WOLF-Stockholm (WOLF-S), WOLF-Norrland (WOLF-N) och WOLF-F (5-årsuppföljning av WOLF-N).

WOLF-Stockholm (WOLF-S)

Projektbenämning: Den psykosociala arbetsmiljöns betydelse för riskfaktorer för hjärtinfarkt. En undersökning om psykosocial arbetsmiljö, blodtryck, blodlipider, fibrinogen m m (WOLF-Stockholm).

Projektledare: Lars Alfredsson, Institutet för Miljömedicin, Karolinska institutet, Stockholm och Peter Westerholm, Arbetslivsinstitutet, Stockholm.

Studiepopulation: 5.698 anställda vid företag anslutna till företagshälsovård.

Undersökta juli 1993 - juni 1995.

Metod: Hälsoundersökning med inriktning mot hjärt- kärlsjukdom, blodtrycksmätning. Blodprov för biokemisk analys (Laboratorieföretaget CALAB, Stockholm) + enkätformulär.

WOLF-Norrland (WOLF-N)

WOLF etablerade 1995 ett samarbete med Umeå Universitet och inledde projektet WOLF-N med den operativa ledningen förlagd till yrkes- och miljömedicinska kliniken, Norrlands Universitetssjukhus (Anders Knutsson).

Projektbenämning: Frågor om samband mellan hjärtinfarkts riskindikatorer och psykisk arbetsbelastning relaterad till faktorer i arbetsorganisation, arbetsmiljö och arbetsinnehåll (WOLF-Norrland).

Projektledare: Anders Knutsson, Mittuniversitet, Sundsvall (tidigare Umeå Universitet).

Studiepopulation: 4.715 anställda vid företag anslutna till företagshälsovård.

Undersökta september 1996 - april 1998.

Metod och organisation med vissa modifikationer och tillägg, samma som för WOLF-Stockholm.

WOLF-F (WOLF-Fortsättningsprojekt, uppföljning av WOLF-N)

Under år 2000 vidtog planering av WOLFF med fältorganisation och undersöknings-populationer i Norrland.

WOLF-F gavs två inriktningar:

1) WOLFF-Individuppföljning (WOLFF-I) omfattande en uppföljning av den tidigare undersökta populationen i WOLF-Norrland.

Projektbenämning: Arbetsorganisationens och psykosociala belastningsfaktorers betydelse för stressrelaterad ohälsa. En femårsuppföljning av WOLF-Norrland.

Projektledare: Anders Knutsson, Mittuniversitetet, Sundsvall.

2) WOLFF-Friska arbetsplatser - Arbetsorganisation (WOLFF-AO) med inriktning mot frågor om arbetsorganisation och hälsa med fördjupning och breddning av datainsamling och intervjumaterial.

Projektbenämning: Friska arbetsplatser - en studie av organisationsförhållanden, individförhållanden och hälsa.

Projektledare: Staffan Marklund och Annika Härenstam, Arbetslivsinstitutet, Stockholm

Studiepopulation: 32 utvalda företag, 90 arbetsplatser och ca 4.300 anställda. I stor utsträckning sammanfallande med undersökningspopulationen i WOLF-Norrland.

WOLF-U (WOLF Uppföljning)

År 2009 tillfrågades alla som någon gång fyllt i ett WOLF-formulär om de ville fylla i en uppföljningsenkät (WOLF-U). Enkäten innehöll frågor om arbetsmiljö, livsstil och hälsa. Responsen var positiv och ca 6 500 personer besvarade enkäten. I den här uppföljningsstudien ingick ingen hälsoundersökning.

Syfte:

Studera arbetslivets och livsstilens påverkan på hälsa

Data innefattar personuppgifter

Ja

Kodnyckel existerar

Ja

Språk

[Svenska](#)

Analysenhet

[Individ](#)

Tidsdimension

[Longitudinell](#)

Tidsperiod(er) som undersökts

1992 – 2009

Variabler

895

Antal individer/objekt

4236

Dataformat / datastruktur

[Numeriska](#)

Datainsamling 1

- Insamlingsmetod: Självadministrerat frågeformulär: papper
- Tidsperiod(er) för datainsamling: 2000 – 2003
- Datakälla: Befolkningsgrupp, Biologiska prover

Datainsamling 2

- Insamlingsmetod: Fysiska mätningar och tester
- Tidsperiod(er) för datainsamling: 2000 – 2003
- Datakälla: Befolkningsgrupp, Biologiska prover

Geografisk utbredning

Geografisk plats: [Sverige](#)

Medverkande

Arbetslivsinstitutet

Karolinska Institutet

Finansiering 1

- Finansiär: Arbetsmiljöfonden

Finansiering 2

- Finansiär: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

Forskningsområde

[Arbetsförhållanden](#) (CESSDA Topic Classification)

[Medicin och hälsovetenskap](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Kardiologi](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Arbetsmedicin och miljömedicin](#) (Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011)

[Hälsa](#) (CESSDA Topic Classification)

[Allmän hälsa och välbefinnande](#) (CESSDA Topic Classification)

[Kost och näring](#) (CESSDA Topic Classification)

[Specifika sjukdomar, störningar och medicinska tillstånd](#) (CESSDA Topic Classification)

[Socialt beteende och attityder](#) (CESSDA Topic Classification)

Nyckelord

[Blodtryck](#), [Blodprovstagning](#), [Hjärtsvikt](#), [Träning](#), [Socioekonomiska faktorer](#), [Emotioner](#), [Ängest](#), [Hjärtinfarkt](#), [Stroke](#), [Kost](#), [Alkoholkonsumtion](#), [Alkoholmissbruk](#), [Anamnes](#), [Arbete](#), [Arbetsbelastning](#), [Arbetspsykologi](#), [Arbetstillfredsställelse](#), [Beslutsfattande](#), [Bröstmärta](#), [Buller](#), [Diabetes](#), [Fetter](#), [Fibrinogen](#), [Fritidsaktiviteter](#), [Födande](#), [Kärlkramp i benen](#), [Graviditet](#), [Kardiovaskulära sjukdomar](#), [Hälsa](#), [Högt blodtryck](#), [Kolesterol](#), [Kärlkramp](#), [Livsavgörande händelser](#), [Luftförorenande ämnen](#), [Läkemedelsförsörjning](#), [Menstruation](#), [Miljöexponering](#), [Mellanmänskliga relationer](#), [Personlighet](#), [P-piller](#), [Rökning](#), [Självuppfattning](#), [Socialt stöd](#), [Psykologisk stress](#), [Sömn](#), [Yrkesmässig exponering](#), [Drogmissbruk och medicinmissbruk](#), [Swedish cohort consortium \(scc\)](#), [Cohorts.se](#)

Publikationer

Alfredsson L, Hammar N, Fransson E, de Faire U, Hallqvist J, Knutsson A, Nilsson T, Theorell T, Westerholm P. Job strain and major risk factors for coronary heart disease among employed males and females in a Swedish study on work, lipids and fibrinogen. Scand J Work Environ Health 2002;28(4): 238-248.

Dragano N. Social status, chronic work stress and cardiovascular disease. Masteruppsats vid Institut für Medizinische Soziologie, Henrich Heine Universität 2000. (Matrikelnr 829236)

Fahlgren S. Vi och dom - en fallstudie av två samlokaliserade organisationer. Arbetslivsrapport 2001:8. Arbetslivsinstitutet, Stockholm 2001.

Peter R, Alfredsson L, Hammar N, Siegrist J, Theorell T, Westerholm P. High effort, low reward and cardiovascular risk factors in employed Swedish men and women: baseline results from the WOLF study. J Epidemiol Community Health 1998;52:540-547.

Peter R, Alfredsson L, Knutsson A, Siegrist J, Westerholm P. Does a stressful psychosocial work environment mediate the effects of shift work on cardiovascular risk factors? Scand J Work Environ Health 1999;25:376-381.

Sjögren B, Wang Z, Larsson B-M, Larsson K, Larsson PH, Westerholm P. Increase in interleukin-6 and fibrinogen in peripheral blood after swine dust inhalation. Scand J Work Environ Health 1999;25:39-41

Theorell T, Alfredsson L, Westerholm P, Falck B. Coping with unfair treatment at work - what is the relationship between coping and hypertension in middle-aged men and women? An epidemiological study of working men and women in Stockholm (the WOLF-study). Psychother Psychosom 2000;69:86-94.

Theorell T, Westerlund H, Ahlberg-Hultén G, Hertting A, WOLF study group. Krav och kontroll i magera organisationer. - en diskussion med rekommendationer inför framtida forskning baserad på analyser av data från 5620 anställda i olika företag åren 1992-1995 i WOLF-studien samt av indikatorer på

arbetsmiljöförändringar för vårdpersonal i MUSIC Norrtälje-studien.kholm. RALF:s konferens om magra organisationer. Stockholm 1999.

Åkerstedt T, Knutsson A, Westerholm P, Theorell T, Alfredsson L, Kecklund G. Sleep disturbances, work stress, and work hours. A cross-sectional study. *J Psychosom Res* 2002;53:741-748.

Åkerstedt T, Knutsson A, Westerholm P, Theorell T, Alfredsson L, Kecklund G. Work organisation and unintentional sleep: results from the WOLF study. *Occup Environ Med* 2002;59:595-600.

[Swepub](#) | [Till lärosätets \(miun\) databas](#)

Fransson EIM, Alfredsson L, de Faire U, Knutsson A, Westerholm P. Leisure time, occupational and household physical activity, and risk factors for cardiovascular disease in working men and women: the WOLF study. *Scand J Public Health*. 2003;31:324-333.

[Till lärosätets \(miun\) databas](#)

Karlson B, Knutsson A, Lindahl B, Alfredsson L. Metabolic disturbances in male workers with rotating three-shift work. Results of the WOLF study. *Int Arch Occup Environ Health* 2003;76:424-430.

Theorell T, Oxenstierna G, Westerlund H, Ferrie J, Hagberg J, Alfredsson L. Downsizing of staff is associated with lowered medically certified sick leave in female employees. *Occup Environ Med*. 2003;60:e9.

Brostedt EM, de Faire U, Westerholm P, Knutsson A, Alfredsson L. Job strain and plasminogen activator inhibitor-1: results from the Swedish WOLF study. *Int Arch Occup Environ Health*, 2004;77:341-344.

Westerlund H, Theorell T, Alfredsson L. Organisational instability and cardiovascular risk factors in white-collar employees. An analysis of correlates of structural instability of workplace organisation on risk factors for coronary heart disease in a sample of 3,904 white collar employees in the Stockholm region. *Eur J Publ Health* 2004;14:37-42.

Åkerstedt T, Knutsson A, Westerholm P, Theorell T, Alfredsson L, Kecklund G. Mental fatigue, work and sleep. *J Psychosom Res*. 2004;57:427-433.

Fahlén G, Peter R, Knutsson A. The effort-reward imbalance model of psychosocial stress at the workplace - a comparison of ERI exposure assessment using two estimation methods. *Work & Stress* 2004;18:81-88.

Theorell T, Westerlund H, Alfredsson L, Oxenstierna G. Coping with critical life events and lack of control - the exertion of control. *Psychoneuroendocrinology*. 2005;30:1027-1032.

Karlsson B, Alfredsson L, Knutsson A, Andersson E, Torén K. Total mortality and cause-specific mortality of Swedish shift- and dayworkers in the pulp and paper industry in 1952-2001. *Scand J Work Environ Health*. 2005;31(1):30-35.

Theorell T, Hasselhorn H-M. On cross-sectional questionnaire studies of relationships between psychosocial conditions of work and health - are they reliable? *Int. Arch Occup Environm Health* (2005) 78:517-522 (Editorial).

Fahlén G, Knutsson A, Peter R, Åkerstedt T, Nordin M, Alfredsson L, Westerholm P. Effort-reward imbalance, sleep disturbances and fatigue. *Int Arch Occup Environ Health* 2006 May;79(5):371-8.

Nordin M, Knutsson A, Sundbom E, Åkerstedt T, Westerholm P, Alfredsson L. Low social support and vulnerability in the association with disturbed sleep. Longitudinal results from the WOLF study.

Submitted to J Occup Health Psychology.

Nordin M, Knutsson A, Sundbom E, Åkerstedt T, Alfredsson L, Westerholm P. Low social support and coping strategies in the prediction of disturbed sleep: Main and interactive effects from the longitudinal WOLF study.

Höckertin C, Härenstam A. The impact of ownership on psychosocial working conditions: a multilevel analysis of 60 workplaces. *Economic and Industrial Democracy* 2006; 27(2):245-284.

Marklund S, Bolin M, von Essen J. Can individual health differences be explained by workplace characteristics?-A multilevel analysis. *Soc Sci Med.* 2008 Feb;66(3):650-62.

Kivimäki M, Theorell T, Westerlund H, Vahtera J, Alfredsson L. Job strain and ischaemic disease: does the inclusion of older employees in the cohort dilute the association? The WOLF Stockholm Study. *J Epidemiol Community Health.* 2008 Apr;62(4):372-4.

Fransson E, Knutsson A, Westerholm P, Alfredsson L. Indications of recall-bias found in a retrospective study of physical activity and myocardial infarction. *J Clin Epidemiol* 2008Aug;61(8):840-7.

Bolin M & Härenstam A. An empirical study of bureaucratic and post-bureaucratic characteristics in 90 workplaces. *Economic and Industrial Democracy.* 2008; 29(4): 541-64.

Höckertin, C. Control and participation for employees within geriatric care - does ownership make a difference? *Work: A Journal of Prevention, Assessment & Rehabilitation.* 2008;30(2);137-147.

Bolin M, Marklund S, Bliese P. Organizational impact on psychosocial working conditions. *Work: A Journal of Prevention, Assessment & Rehabilitation.* 2008;30(4):451-9.

[Swepub](#) | [Till lärosätets \(umu\) databas](#)

Fahlén G, Goine H, Edlund C, Arrelöv B, Knutsson A, Peter R. Effort-reward imbalance, "locked in" at work, and long-term sick leave. *Int Arch Occup Environ Health.* 2009 Jan;82(2):191-7.

Nyberg A, Alfredsson L, Theorell T, Westerlund H, Vahtera J, Kivimäki M. Managerial leadership and ischaemic heart disease among employees: the Swedish WOLF study. *Occup Environ Med.* 2009 Jan;66(1):51-5.

Tsutsumi A, Iwata N, Watanabe N, de Jonge J, Pikhart H, Fernández-López JA, Xu L, Peter R, Knutsson A, Niedhammer I, Kawakami N, Siegrist J. Application of item response theory to achieve cross-cultural comparability of occupational stress measurement. *Int J Methods Psychiatr Res.* 2009 Feb 4;18(1):58-67.

Åkerstedt T., Nordin M., Alfredsson L., Westerholm P., Kecklund G. Sleep and sleepiness: impact of entering or leaving shiftwork - a prospective study. *Chronobiology International*, 2010, 27, 987-96.

Leineweber C, Westerlund H, Theorell T, Kivimäki M, Westerholm P, Alfredsson L. Covert coping with unfair treatment at work and risk of incident myocardial infarction and cardiac death among men: Prospective cohort study. *J Epidemiol Community Health*, 2011;65:420-425

Nyberg ST, Heikkilä K, Fransson EI, Alfredsson L, De Bacquer D, Bjorner JB, Bonenfant S, Borritz M, Burr H, Casini A, Clays E, Dragano N, Erbel R, Geuskens GA, Goldberg M, Hooftman WE, Houtman IL, Jöckel KH, Kittel F, Knutsson A, Koskenvuo M, Leineweber C, Lunau T, Madsen IEH, Magnusson Hanson LL, Marmot MG, Nielsen ML, Nordin M, Oksanen T, Pentti J, Rugulies R, Siegrist J, Suominen S, Vahtera J, Virtanen M, Westerholm P, Westerlund H, Zins M, Ferrie JE, Theorell T, Steptoe A, Hamer M, Singh-

Man

Åkerstedt T, Nordin M, Alfredsson L, Westerholm P, Kecklund, G. Predicting changes in sleep complaints from baseline values and changes in work demands, work control, and work preoccupation - The WOLF-project. Sleep Medicine 2012;13(1):73-80.

Fransson EI, Nyberg ST, Heikkilä K, Alfredsson L, De Bacquer D, Batty GD, Bonenfant S, Casini A, Clays E, Goldberg M, Kittel F, Koskenvuo M, Knutsson A, Leineweber C, Magnusson Hanson LL, Nordin M, Singh-Manoux A, Suominen S, Vahtera J, Westerholm P, Westerlund H, Zins M, Theorell T, Kivimäki M; for the IPD-Work Consortium. Comparison of alternative versions of the job demand-control scales in 17 European cohort studies: the IPD-Work consortium. BMC Public Health 2012;12:62

Om du publicerat något baserat på det här datamaterialet, [meddela gärna SND](#) en referens till din(a) publikation(er). Är du ansvarig för katalogposten kan du själv uppdatera metadata/databeskrivningen via DORIS.

Tillgänglighetsnivå

Åtkomst till data via extern aktör
Tillgång till data är begränsad

Hemsida

[Studiens hemsida](#)

Kontakter för frågor om data

Eleonor Fransson

eleonor.fransson@ju.se

Lars Alfredsson

lars.alfredsson@ki.se

Relaterade forskningsdata i SND:s katalog

[WOLF - Psykisk arbetsbelastning och indikatorer för kronisk hjärt- och kärlsjukdom - WOLF-Norrland](#)

[WOLF - Psykisk arbetsbelastning och indikatorer för kronisk hjärt- och kärlsjukdom - WOLF-Stockholm](#)

[WOLF - Psykisk arbetsbelastning och indikatorer för kronisk hjärt- och kärlsjukdom - WOLF-U](#)

Ingår i samling hos SND

[Swedish Cohort Consortium \(Cohorts.se\)](#)

Ladda ner metadata

[DataCite](#)

[DDI 2.5](#)

[DDI 3.3](#)

[DCAT-AP-SE 2.0](#)

[JSON-LD](#)

[PDF](#)

[Citation \(CSL\)](#)